

VYRESNIŲJŲ KLASIŲ MOKINIŲ POŽIŪRIO Į ANGLŲ KAIP UŽSIENIO KALBOS MOKYMĄSI TYRIMAS

Rolandas Stanionis, Dalia Kiliuvienė

Klaipėdos universitetas

Įvadas

Vienas pagrindinių iššūkių šiuolaikinei visuomenei yra būtinybė prisitaikyti prie nuolatinių pokyčių ir informacijos gausos daugumoje gyvenimo sričių. Nors jau praeito amžiaus septintajame dešimtmetyje mokslininkai priėjo prie išvados, kad visuomenė pasiekė tokį išsivystymo lygį, kad jai būtinas ugdymas, kuris tęstųsi visą darbingą žmogaus gyvenimą (angl. *lifelong education*), tačiau tik 2000 metais Lisabonoje, Europos Taryba davė pradžią mokymosi visą gyvenimą idėjos realizavimui, siekdama aukščiausiam tarptautiniame lygyje imtis konkrečių veiksmų praktiniam mokymosi visą gyvenimą įgyvendinimui.

Šiuo metu, daugeliui Europos piliečių užsienio kalbos mokėjimas tapo būtinybe. 2002 m. kovo 15–16 d., Barselonoje vykusiame Europos Tarybos susitikime buvo iškeltas tikslas, kad iki 2010 metų Europos Sąjungos švietimo ir mokymo sistemos taptų pasauliniu kokybės standartu, visų pirma, mokyklose diegiant bent dviejų užsienio kalbų mokymą. Siekiant sėkmingo šio tikslo įgyvendinimo, būtina ne tik rengti daugiau užsienio kalbos specialistų, bet ir pradėti naudoti efektyviausias užsienio kalbų metodikos priemones bei daug dėmesio skirti mokymosi strategijų ir technologijų pritaikymui šių dienų poreikiams.

Tikslas. Nustatyti ir pateikti vyresniųjų klasių mokinių požiūrio į anglų kalbos mokymąsi vertinimą.

Uždaviniai: apžvelgti užsienio kalbų mokymosi tyrimus Lietuvoje; nustatyti dabartinę anglų kalbos mokymosi situaciją Europoje; remiantis Lietuvos ir užsienio mokslininkų darbais, pristatyti skaitymo panaudojimo galimybes anglų, kaip užsienio, kalbos mokymo metu; aptarti vyresniųjų klasių mokinių požiūrio į anglų kalbos mokymąsi žvalgomojo tyrimo rezultatus.

Tyrimo metodai – mokslinės literatūros bei Europos Sąjungos dokumentų analizė, anketinė apklausa ir statistinė žvalgomojo tyrimo duomenų analizė.

Užsienio kalbų mokymosi tyrimai Lietuvoje

Istoriškai, geri užsienio kalbų įgūdžiai lietuviams yra svarbūs jau daugelį amžių. Lietuvos Di-

džiosios Kunigaikštystės laikais kasdieniame gyvenime buvo plačiai vartojamos senoji baltarusių ir lenkų kalbos, o tarptautiniam bendravimui – lotynų kalba. Carinės Rusijos imperijos ir Tarybų Sąjungos gyvavimo metu rusų kalba buvo privaloma ugdymo proceso dalis Lietuvoje. Šiuo metu, Lietuvai esant pilnateise ES ir NATO nare bei integruojantis į kitas tarptautines organizacijas, visuomenėje deklaruojama anglų kalbos mokėjimo svarba.

Nepaisant gilių užsienio kalbų vartojimo tradicijų Lietuvoje, šioje srityje atlikta dar mažai tyrimų. Iš žymiausių XIX a. pradžios mokslininkų, pažymėtina profesoriaus J. Vabalo-Gudaičio įtaka to meto užsienio kalbų mokymuisi. V. Šernas (2002) teigia, kad J. Vabalo-Gudaičio dvikalbystės ypatumų stebėjimai, tyrimai, samprotavimai apie kalbų dėstymo teoriją, praktiką, jų reikšmę ir vietą dėstomųjų dalykų sistemoje padeda geriau suprasti kalbų pedagogikos pradžią mūsų šalyje. XIX a. pradžioje, Lietuvoje dominavo vokiečių, prancūzų ir rusų kalbų mokymas. Anglų kalbos mokymo programa Lietuvoje buvo parengta ir patvirtinta 1930 metais (Servaitė, 2004).

Tarybiniu laikotarpiu, užsienio kalbų mokymas Lietuvoje buvo labai specifinis. Kaip jau minėta, visiems mokiniams buvo privaloma mokytis rusų kalbos. Kitų kalbų praktinio taikymo galimybės buvo labai ribotos, todėl galima teigti, kad užsienio kalbų mokymasis buvo gana menkai besimokančiuosius motyvuojantis procesas. Šiuo laikotarpiu Lietuvos mokslininkai daug dėmesio kreipė į daugiakalbystės ir kalbų sąveikos klausimus (Jacikevičius, 1970) bei kalbų mokymo metodiką (Januškevičius, 1972; Šernas, 1981). Pavyzdžiui, A. Jacikevičius (1970) teigė, kad mokoma ne naujos kalbos o formuojama dvikalbystė ar daugiakalbystė. Tuo pat metu buvo tyrinėjami anglų kalbos žodyno pateikimo būdai besimokantiejiems (Stasiulevičiūtė, 1981) bei pradėti rengti Lietuvos mokykloms pritaikyti anglų kalbos vadovėliai.

Didelę įtaką užsienio kalbų tyrimams turėjo profesoriaus V. Šerno tarybiniu laikotarpiu ir po Nepriklausomybės atkūrimo atlikti moksliniai darbai. V. Šernas yra naujos mokslo krypties – *lingvodidaktikos*, dar vadinamos *glotoedukologija* (nauja edukologijos mokslo šaka – kalbų mokymo teorija) autorius. Ši bendroji kalbų mokymo teorija buvo gana plačiai pripažinta Rytų ir Vidurio Europoje (Šernas 2006).

Po Nepriklausomybės atkūrimo susidomėjimas užsienio kalbomis išaugo. Atvertos galimybės gauti naujausią metodinę informaciją iš viso pasaulio paskatino naujų užsienio kalbos mokymo ir mokymosi mokslinių tyrimų atsiradimą. Tuo metu, Stankevičienė (1993), tyrinėjo mokėjimų studijuoti užsienio kalbas ugdymą, Minkutė (1997) ir Balžakienė (1998) domėjosi motyvacijos ir požiūrio į užsienio kalbos mokymą problemomis, Škudienė (1999) – ekspozicinio svietimos kalbos teksto supratimo mokymo ir mokymosi efektyvumo prielaidomis. Grėbliauskienė ir Večkienė (1997) bei Cesevičiūtė (2004) tyrinėjo komunikabilumo ugdymą. Vertingų tyrimų atliko N. Mačianskienė: užsienio kalbos mokymosi strategijos socialinės pedagoginės adaptacijos aspektu (1999); mokymosi strategijų įtaka ir skirtumų tarp lyčių įtaka, mokantis anglų kaip užsienio kalbos (2000); mokymosi strategijų įtaka mokantis anglų kalbos (2004) ir kt.

N. Mačianskienė taip pat atliko tyrimą (2004), kuriuo siekė nustatyti 1991–2003 metais mūsų šalies moksliniuose žurnaluose publikuotus anglų kalbos mokymo ir mokymosi sritis nagrinėjančius straipsnius. Mokslininkė nustatė, kad 1991–1993 metais, anglų kalbos mokymo ir mokymosi sritis mokslinių straipsnių publikuota nebuvo. Pirmieji moksliniai straipsniai buvo išspausdinti 1994 metais, o iki 2004 metų, iš viso buvo publikuoti 104 straipsniai (1 lentelė), kurių didžioji dalis nagrinėjo kalbinės veiklos rūšių, leksikos bei gramatikos mokymo ir įsisavinimo problemas. Šis tyrimas, pasak N. Mačianskienės, atskleidė tuo laikotarpiu anglų kalbos specialistų Lietuvoje labiausiai tyrinėtą temas: „informacinių komunikacinių technologijų taikymas, besimokančiojo autonomijos ugdymas, anglų kalbos specialieji mokymai, psichologinių veiksnių poveikis, mokymosi strategijos“ (Mačianskienė, 2004, p. 30).

1 lentelė. 1994–2003 metais publikuotų anglų kalbos mokymo ir mokymosi srities straipsnių skaičius (Mačianskienė, 2004)

Žurnalo pavadinimas	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	Viso
Kalbų studijos				18	4	8	3	34			
Acta Paedagogica Vilnensia					1	1	3		1	1	7
Pedagogika	1	1	1		1		3	1	5		13
Tiltai						1		2	2	4	9
Socialiniai mokslai	1			1		1	1	1	2		6
Filologija			1		1	8	7	4	5	9	35
Iš viso	2	1	2	1	3	11	32	12	23	17	104

Anglų kalbos mokymosi situacija Europoje

Valstybinė švietimo strategija Lietuvoje numato užtikrinti prieinamą, socialiai teisingą švietimo sistemą, kurioje kiekvienas asmuo turėtų vienodas galimybes siekti priimtinausios profesinės karjeros. Todėl šiuolaikinės ugdymo institucijos privalo rengti objektyviai ir kritiškai mąstyti gebančius valstybės piliečius, kurie remdamiesi įgytomis žiniomis, būtų visapusiškai pasiruošę integruotis į pastaraisiais metais sparčiai besiplečiančią tarptautinę visuomenę. Šiuolaikiniams užsienio kalbų mokytojams būtina pritaikyti kalbų mokymą ugdytinių asmenims interesus ir būsimos profesijos poreikiams.

Europos Komisijos švietimo informacijos tinklo „Eurydice“ parengtame kalbų mokymo mokyklose tyrime (2008) pateikiami duomenys apie kalbų mokymąsi visų 27-ųjų ES narių, 3-jų Europos laisvos prekybos asociacijos narių (Norvegijos, Šveicarijos ir Islandijos) bei ES narystės siekiančios Turkijos mokyklose. Šios studijos duomenimis, apie 90%

aukščiau išvardintų Europos valstybių moksleivių, 2006–2007 mokslo metais mokėsi anglų kalbos. „Eurydice“ parengtoje ataskaitoje (2008) taip pat pažymima, kad 26 ES valstybėse (visose, išskyrus Airiją), mokyti kurios nors užsienio kalbos vidurinio išsilavinimo įgijimo metu privaloma visiems moksleiviams. Užsienio kalba neprivalomas dalykas ir Škotijoje, tačiau ji priklauso ES narei Didžiąjai Britanijai, kurios kituose kraštuose – Anglijoje, Velse ir Šiaurės Airijoje – mokyti užsienio kalbos moksleiviams yra privaloma. Vienuolikoje ES šalių privaloma konkreti pirmoji užsienio kalba, o net dešimtyje iš jų – mokiniai privalo mokyti anglų kaip pirmosios užsienio kalbos. Anglų kalbos besimokančių mokinių procentinė dalis Lietuvos vidurinėse mokyklose lenkia Europos Sąjungos vidurkį, tačiau yra mažesnė nei kaimyninėje Latvijoje. Palyginamosios anglų kalbos mokymo tendencijos visų Europos Sąjungos šalių, Lietuvos, Latvijoje ir ES nepriklausančios Norvegijos vidurinėse (angl. *general secondary education*) mokyklose išskirtos 2 lentelėje.

2 lentelė. 2001–2006 mokslo metais anglų kalbos besimokančiųjų mokinių ES, Lietuvoje, Latvijoje ir Norvegijoje procentinė išraiška (Key Data on Teaching Languages at School in Europe, 2008)

Šalis	Metai	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06
Europos Sąjunga		73,6	74	83,1	83,3	85,7
Lietuva		78,6	82,4	85,3	87,8	90,1
Latvija		92,6	92,3	95,2	96	96,5
Norvegija		100	100	100	100	100

„Eurydice“ kalbų mokymo mokyklose tyrimo (2008) pažymima, kad 2005–2006 mokslo metais Lietuvoje 90,1% visų vidurinių mokyklų mokinių mokėsi anglų, 55,4% moksleivių mokėsi rusų, 24,3% – vokiečių, o 4,3% – prancūzų kalbos (tyrime neišskiriama pirmoji, antroji ir trečioji užsienio kalba, todėl kiekvienos kalbos besimokančių mokinių procentinė išraiška pateikiama nuo visų mokinių skaičiaus). Pažymėtina, kad „Eurydice“ kalbų studijos tyrimo metu (2005–2006 mokslo metais) vienos užsienio kalbos mokymas Lietuvoje buvo privalomas visiems moksleiviams nuo 10 metų.

Anglų kalba šiuo metu yra viena pagrindinių politikos, verslo ir kultūros kalbų visame pasaulyje. Ji oficialia valstybine kalbų laikoma 53 šalyse, kuriose gyvena beveik 2 milijardai gyventojų. Anglų kalba dažnai vadinama *lingua franca*, t. y. tokia kalba, kurią tarpusavio bendravimui daugiausia vartoja tie žmonės, kuriems ji nėra gimtoji. Anglų kalbos populiarumas taip pat pabrėžiamas „Eurydice“ kalbų studijoje, kurios duomenimis, net 9 iš 10 Europos Sąjungos moksleivių mokosi anglų kalbos. Anglų kalba yra pati populiariausia užsienio kalba ir Lietuvos mokyklose. Dalis mūsų šalies mokslininkų mano, kad anglų kalba turėtų būti privalomas dalykas visiems Lietuvos moksleiviams, tačiau siekiant tai įgyvendinti dar reiktų išspręsti daugybę mokytojų rengimo ir kitų organizacinių uždavinių.

Skaitymas, mokantis anglų kaip užsienio kalbos

Daugelis mokslininkų pritaria teiginiui, kad vienas svarbiausių užsienio kalbos mokymosi tikslų yra komunikatyvinės šios kalbos vartojimo galimybės. Visa tai apima gebėjimą gerai suprasti kitakalbius bei išreikšti save, o taip pat mokėjimą taisyklingai skaityti ir rašyti užsienio kalba. Darbas su tekstu anglų, kaip užsienio, kalbos pamokose, gali padėti moksleiviams pasiekti šių tikslų, kadangi skaitymas lavina keturis pagrindinius besimokančiųjų kalbinius įgūdžius: kalbėjimą, klausymą, skaitymą ir rašymą (Kiliuvienė ir Stanionis, 2008).

Skaitymas yra sudėtingas kognityvinis procesas, kurio metu siekiama suvokti įvairiais simboliais užkoduotą informaciją. V. Plentaitė ir E. Marcelio-

nienė (2004) teigia, jog didaktiniu požiūriu galima išskirti tris skaitymo pakopas: parengiamąją, teksto skaitymą, suvokiant jo prasmę, ir teksto apmąstymą – refleksiją bei vertinimą.

Keletas mokslininkų, pvz. S. Stem (1987), Salihi (1989), Gwin (1990), Obediat (1997) ir kt., jau praeito amžiaus pabaigoje, savo moksliniuose darbuose teigė, kad rašytinis tekstas, kaip užsienio kalbos mokymosi priemonė, teigiamai veikia ugdytinių kalbinius įgūdžius ir komunikatyvines kompetencijas. S. Stem (1987) pabrėžia, kad skaitymas padeda besimokantiems įgyti lingvistinių (pvz., plėsti užsienio kalbos žodyną, palengvinti gramatikos įsisavinimą ir lavinti kalbinius įgūdžius) bei kultūrinių įgūdžių (pvz., susipažinti su užsienio šalių kultūra ir tradicijomis). Skaitymas užsienio kalba yra ne paprastas automatizuotas gebėjimas, o labai sudėtingas procesas. Kaip teigia Andrews (cit. Yanez, 1979), bet kokio pobūdžio skaitymas apima vienokią ar kitokią rašytinio teksto analizę, būtiną reikiamai informacijai gauti be kiekvieno atskiro žodžio reikšmės supratimo. Tai skatina ugdytinių vaizduotės ir lingvistinių gebėjimų lavinimą (pvz., atskiro žodžio ar sakinio reikšmės spėjimas). Pažymėtina, kad, pavyzdžiui, tylus arba garsus teksto skaitymas, teksto supratimas bei suvokimas, diskusijos, pristatymai, vaidinimai, įvairūs projektai ir pan., taip pat turi didelę įtaką komunikatyvinių gebėjimų lavinimui (Kiliuvienė ir Stanionis, 2008).

Skaitymo tikslai ir uždaviniai gali būti labai skirtingi. Pavyzdžiui, tas pats žmogus, rašytinį tekstą skaitydamas tik savo malonumui, skaitys vienaip, o kitą tekstą, ieškodamas kokios nors specifinės informacijos, – jau kitaip. Visų pirma, skaitymas gali būti tylusis ir garsusis. Užsienio kalbos mokymosi metu tyliuotu skaitymu galima lengviau suvokti kalbos vartojimo būdus, o garsusis skaitymas gali padėti lengviau įsisavinti garsinę kalbos formą. Skaitymas, anot J. Harmer (2002) ir M. Davis (1998), taip pat gali būti skirstomas į tokias rūšis:

- Greitasis skaitymas (angl. *scanning*), skirtas konkrečios informacijos paieškai.
- Paviršutinis skaitymas (angl. *skimming*), skirtas pagrindinės minties supratimui.

- Interpretacinis skaitymas (angl. *interpreting*) yra toks skaitymas, kai skaitantysis, pasinaudodamas jau turimomis žiniomis ir savo patirtimi (tam apibrėžti, anglų kalboje dažnai vartojama sąvoka *schema*), iš rašytinio teksto gali gauti daugiau ir tikslesnės informacijos nei yra tiesiogiai nurodyta.
- Lėtasis skaitymas (angl. *sub-vocalisation*) yra metodinis skaitymas, taikomas siekiant įsiminti kuo daugiau informacijos.
- Lengvasis skaitymas (angl. *light-reading*) yra toks skaitymo būdas, kuriuo nesiekama įsiminti jokios informacijos ir kuris yra skirtas malonumui ar pramogai.
- Mokslinis skaitymas (angl. *study reading*) tiesiogiai siejamas su perskaitytos informacijos supratimu suvokimu, apmąstymu, analize ir įsisavinimu.

J. Harmer (2002) skaitymą dar skirsto į išplėstinį (angl. *extensive*) bei intensyvų (angl. *intensive*). Išplėstinis skaitymas įvardijamas kaip ilgalaikis procesas, atliekamas neformalioje aplinkoje, dažniausiai savo malonumui. Tuo tarpu intensyvus skaitymas yra koncentruotas į užsibrėžtą tikslą. Išplėstinio skaitymo pratybos paprastai yra skirtos užklasinei veiklai, o intensyviojo – darbui pamokoje. Kad būtų pasiekta geriausių mokymosi rezultatų, užklasinei veiklai parenkami tekstai turi atitikti mokinių pomėgius, būti ne per daug sudėtingi, bet ir ne elementarūs. Intensyvaus skaitymo pratyboms skirti tekstai turėtų būti informatyvūs, konkretūs ir siekiantys tam tikro tikslo.

V. Šernas (2006) skaitytojus skirsto į keletą grupių: *produktyvieji* skaitytojai (tokie skaitytojai gali prisitaikyti prie atitinkamos situacijos ir derinti įvairius skaitymo būdus), *paviršutiniški* skaitytojai (šie skaitytojai dažniausiai skaito greitai, bet neįsigilina į skaitomo dalyko esmę), *lėtai* skaitantieji (skaito lėtai, bet dažniausiai analitiškai) ir *neproduktyvūs* skaitytojai (ir skaito lėtai, ir prastai supranta perskaitytą medžiagą). Mokiniai turi skirtingus pomėgius, poreikius ir gabumus, todėl ir mokydamiės užsienio kalbos jie skaito nevienodais būdais. Ugdytojui yra svarbu nuolat stebėti ugdytinius taip, kad pastariesiems teikiamų tekstų, užduočių ir pratybų lygis bei tikslai atitiktų jų pomėgius ir gebėjimus. Labai svarbu yra tai, kad mokiniai gebėtų skaitomus tekstus suprasti ir suvokti savarankiškai. Jei supratimą būtų galima apibūdinti kaip įgytų žinių siejimą su konkrečiu objektu, tai suvokimas yra sudėtingesnis procesas. Suvokimas, anot R. Kaffemano (1996), susideda iš psichinės veiklos tonuso (pvz., regėjimo, klausos, jutimo), gaunamos informacijos apdorojimo (informacijos gavimo ir išsaugojimo) bei smegenų funkcijos, kurios metu vyksta informacijos programavimas, ap-

mąstymas, apibendrinimas ir individo jau turimomis žiniomis ir patirtimi nulemiama galutinė priimtos informacijos išraiška.

Užsienio kalbos žodyno įsisavinimas yra vienas iš kalbos mokymosi pagrindų. Mokėdamas pakankamai žodžių bei vadovaudamasis gramatikos taisyklėmis, ugdytinis gebės jungti juos į sakinius ir taip save išreikšti. Didaktikos pirmtakas Komenskis teigė, kad, norint sėkmingai bendrauti užsienio kalba reikalinga žinoti bent 8000 žodžių, tačiau Pekelis (1988, cit. Šernas, 1994) teigia, kad 100 dažniausiai vartojamų žodžių sudaro 20% šnekamosios ir rašomosios kalbos teksto, o 500 populiariausių anglų kalbos žodžių sudaro net 70% grožinės literatūros teksto. Pasikliaujant šiais duomenimis, galima teigti, kad anglų kalbos mokytojai, didžiausią dėmesį turėtų skirti teisingam labiausiai vartojamų žodžių įsisavinimui.

A. Jacikevičius teigia, kad, mokantis naujų žodžių pagal įdomų tekstą, atgaminama 59% žodžių, o pagal neįdomų tekstą atgaminama tik 36% naujų žodžių (Jacikevičius, 1970, cit. Šernas, 1994). V. Šernas teigia (1994), kad naudinga kalbinė aplinka, padedanti greičiau išmokti užsienio kalbą yra sistemingas ir savarankiškas skaitymas ta kalba. Rusų pedagogikos klasikas Ušinskis (1954, cit. Šernas, 1994) teigė, kad naujų žodžių galima lengviau išmokti jei jie bus nuolat skaitomi tyliai ir garsiai, jei bus klausomasi jų tarimo. N. Mačianskienė (2004), tyrinėjusi atminties strategijas, nustatė, kad, koduojant kalbą ryškiais vaizdiniais, galima geriau atsiminti ir užkoduoti informaciją, kurią po to bus galima lengviau atgaminti. V. Šernas (2002), taip pat įvardina *ribos dėsnį*, kuris nusako, jog jei įvardinsime, kad pamokoje optimalu įsisavinti 7 naujus žodžius, o vietoje to bus pateikta dviem žodžiais daugiau, tuomet bus dvigubai sunkiau įsisavinti visus pateiktus žodžius. Vadinas, mokytojas turi žinoti optimalias savo ugdytinių naujų žodžių įsisavinimo galimybes.

Kai besimokantysis, skaitydamas susiduria su nežinomu žodžiu, iškyla tikimybė, kad skaitymo metu gali būti gauta klaidinga informacija. Aptikę nežinomą žodį, esant galimybei, mokiniai dažnai bando prašyti mokytojo pagalbos. Tačiau kai skaitoma ne pamokos metu, reikalingos informacijos mokiniai turi ieškoti patys. Dalis ugdytinių dažnai bando atspėti žodžio reikšmę iš konteksto. Daugelis mokslininkų teigia, kad tai yra pozityvus dalykas, kadangi besimokantysis, naudodamasis savo asmenine patirtimi ir jau įgytomis žiniomis, mėgina rasti logiškiausią iškiliosios problemos būdą. Kita vertus, iškyla grėsmė, kad besimokantysis gali įsiminti klaidingą žodžio reikšmę ir daryti tokių klaidų, kurioms ištaisyti gali prireikti labai daug pastangų. Todėl ugdytojai turi rekomenduoti besimokantiesiems nuolat žymėtis spė-

jamų žodžių reikšmes ir esant galimybei patikrinti jas žodyne.

Modernių technologijų laikotarpiu, daugelis jau turi galimybę naudotis skaitmeniniais žodynais, esančiais kompiuteriuose, mobiliuosiuose telefonuose bei kituose įrenginiuose. Tai yra patogus būdas per kelias akimirkas sužinoti ar tiesiog patikrinti žodžių reikšmes. Lietuvoje labiausiai populiarūs yra tik dvikalbiai (angl. *bilingual*) žodynai, kurie paprastai pateikia kelias užsienio kalbos žodžių versijas gimtąja kalba. Šių žodynų privalumas yra tas, kad moksleivis gali lengviau suvokti tiesiogines žodžių reikšmes, tačiau juose stinga pavyzdžių ir informacijos apie šių žodžių praktines vartojimo galimybes. Todėl užsienio kalbos besimokantieji aukštesniu lygiu turėtų naudotis ir vienakalbiais (angl. *monolingual*) aiškinamaisiais žodynais, kuriuose galima gauti daugiau informacijos apie konkretaus žodžio vartojimą užsienio kalboje.

Daugelis mokslininkų sutinka, kad motyvacija yra vienas pagrindinių anglų kaip užsienio kalbos mokymosi sėkmės aspektų. Labai įdomūs yra N. Mačianskienės (2004) besimokančiųjų anglų kaip užsienio kalbos motyvacijos bei jos ryšio su mokymosi strategijomis ir mokymosi pasiekimais tyrimai. Anglų kaip užsienio kalbos mokymosi motyvacija taip pat išsamiai tyrinėjo J. Harmer (2002), Foster (2003) ir kt. Besimokančiuosius galima sėkmingai motyvuoti mokymuisi tuomet, kai mokomasis dalykas susijęs su asmens pomėgiais, ateities planais ar siekiais. Į tai mokytojui būtina atsižvelgti ir atrenkant tekstus ar planuojant skaitymo pratybas. Jei rašytinis tekstas artimas besimokančiojo aplinkai ar interesams, didesnė tikimybė pritraukti ugdytinį aktyviai veiklai su tokiu tekstu ir tuo pat metu tikėtis geresnių mokymosi rezultatų.

Tyrimo rezultatai

Vyresniųjų klasių mokinių požiūrio į anglų kalbos mokymąsi žvalgomas tyrimas atliktas, remiantis K. Kardelio (1997), P. Smeyers (2001) bei L. Rupšienės (2007) tyrimų rekomendacijomis. Duomenys buvo renkami anketinės apklausos būdu. Statistinė duomenų analizė atlikta SPSS 13.0 statistinių duomenų apdorojimo programiniu paketu.

Tyrimo metu, 2009 metų sausio–vasario mėnesiais, buvo apklausti 334, 8–10 klasių mokiniai, kurie mokėsi anglų kaip pirmosios užsienio kalbos. Tyrimas buvo vykdomas Kauno Varpo gimnazijoje, Kauno S. Lozoraičio ir Kaišiadorių V. Giržado vidurinėse mokyklose bei Ukmergės rajono Deltuvos ir Kaišiadorių rajono Palomenės kaimo pagrindinėse mokyklose (3 lentelė).

3 lentelė. *Tiriamųjų charakteristika*

Klasė		
8	40	12%
9	145	43,4%
10	149	44,6%
Lytis		
Mergaitės	171	51,2%
Berniukai	163	48,8%
Respondentai pagal mokyklos tipą		
Didmiesčio gimnazija	185	55,4%
Didmiesčio vidurinė mokykla	61	18,2%
Rajono centro vidurinė mokykla	45	13,5%
Rajono pagrindinė mokykla	43	12,9%

Pagrindinio mokslinio tyrimo objekto poveikį numatyta taikyti 9–10 klasių mokiniams, tačiau dėl mažo šių mokinių skaičiaus rajonų pagrindinėse mokyklose į žvalgomąjį tyrimą nuspręsta įtraukti ir miestų bei rajonų 8 klasės mokinius. Ši moksleivių grupė kaip tyrimo imties dalis pasirinkta, kadangi dauguma anglų kalbos besimokančiųjų vyresniųjų klasių mokinių jau pradeda suprasti galimas karjeros perspektyvas visuomenėje ir suvokti užsienio kalbų svarbą savo ateičiai. Taip pat didžioji tiriamosios moksleivių grupės dalis siekia tinkamai pasirengti privalomam pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimui ir baigiamiesiems brandos egzaminams, todėl, padedant anglų kalbos mokytojams ir savarankiškai, aktyviai siekia tobulinti šios užsienio kalbos įgūdžius. Žymus šiuolaikinės anglų kaip užsienio kalbos mokymo metodikos specialistas J. Harmer, teigia, kad vienas svarbiausių vyresniųjų klasių anglų kalbos mokytojo tikslų yra gebėti pritaikyti užsienio kalbos mokymą šios amžiaus grupės poreikiams ir pomėgiams (Harmer, 2004). Tai yra sudėtingas, tačiau pasitelkus kūrybiškumą ir naujausią mokymo metodiką – įveikiamas iššūkis.

Apklausoje metu prašyta nurodyti kelis anglų kalbos mokymosi motyvus. Atlikus duomenų analizę, nustatyta, kad moksleiviai anglų kalbos labiausiai mokosi dėl kelionių į užsienį (68,2%), dėl bendravimo su kitakalbiais (66,3%), dėl būsimų studijų (61,5%), darbo (52,2%), bendro išprusimo (65,7%) bei laisvalaikio praleidimui (43,6%). 6,4% apklaustųjų nurodė, kad anglų kalbos mokosi, nes taip liepiama, o 3,5% – savo sugalvotą atsakymo variantą.

Respondentų klausta apie galimus anglų kalbos mokėjimo ir geresnių karjeros galimybių ryšius. Net 91,5% apklaustųjų respondentų mano, kad geros anglų kalbos žinios visada arba dažniausiai turi įtakos geresniam darbui gauti. Pažymėtina, kad 68,9% apklaustųjų ateityje norėtų dirbti arba studijuoti užsienyje.

Įvertinus šiuos rezultatus, galima teigti, kad didžioji dalis mokinių anglų kalbos mokymąsi labiausiai sieja su laisvalaikio praleidimo būdais, būsimomis studijomis bei karjera.

Palyginus didmiesčio, rajono centro ir rajonų mokinių atsakymus, nustatyta, kad statistiškai reikšmingai skiriasi didmiesčio ir rajono centro bei rajonų mokyklų mokinių anglų kalbos mokymosi motyvai. Didmiesčio ir rajono centro mokyklų mokiniai dažniau nei rajonų mokyklų tiriamieji nurodė, kad anglų kalbos mokosi dėl būsimų studijų (Spearman koreliacijos koeficientas $r_s = 0,248$; ryšio patikimumas $p < 0,001$). Rajonų mokyklų mokiniai dažniau nei didmiesčio ir rajono centro mokyklų mokiniai negali įvardyti konkretaus anglų kalbos mokymosi motyvo ($r_s = 0,213$; $p < 0,001$).

Anglų kalbos mokymosi motyvai skirtingose mokyklose nustatyti taikant Kruskal-Wallis testą (4 lentelė). Statistiškai reikšmingais (kai ryšio patikimumo p reikšmė $< 0,05$) buvo nustatyti šie rodikliai:

didmiesčio vidurinės mokyklos ir gimnazijos mokiniai, dažniau nei rajono centro ir rajonų mokyklų mokiniai nurodo, kad anglų kalbos mokymosi motyvas yra būsimos studijos ($X^2 = 23,862$; $df = 4$; $p < 0,001$). Didmiesčio gimnazijos mokiniai dažniau nei kiti mokiniai nurodo darbą kaip anglų kalbos mokymosi motyvą ($X^2 = 18,305$; $df = 4$; $p = 0,001$). Rajono centro mokyklos mokiniai dažniau nei kitų mokyklų mokiniai kaip anglų kalbos mokymosi motyvą nurodo keliones į užsienį ($X^2 = 18,211$; $df = 4$; $p = 0,001$). Didmiesčio gimnazijos ir rajono centro mokiniai dažniau nei kitų mokyklų mokiniai nurodo, kad anglų kalbos mokymosi motyvas yra galimybė bendrauti su kitakalbiais ($X^2 = 12,125$; $df = 4$; $p = 0,016$). Rajono mokyklos mokiniai dažniau nei kitų mokyklų mokiniai nurodo, kad anglų kalbos mokosi, nes taip liepiama ($X^2 = 14,329$; $df = 4$; $p = 0,006$). Kituose motyvuose statistiškai reikšmingų skirtumų nebuvo nustatyta.

4 lentelė. *Skirtingų mokyklų mokinių anglų kalbos mokymosi motyvai*

Anglų kalbos mokymosi motyvai	Mokiniai	Vidutinis rangas	Reikšmingumas
Anglų kalbos mokymosi motyvas – būsimos studijos	Didmiesčio gimnazijos	163,94	$p < 0,001$
	Didmiesčio mokyklos	167,91	
	Rajono centro mokyklos	152,68	
	Rajono mokyklos	83,90	
	Kaimo mokyklos	131,41	
Anglų kalbos mokymosi motyvas – būsimas darbas	Didmiesčio gimnazijos	168,43	$p = 0,001$
	Didmiesčio mokyklos	151,72	
	Rajono centro mokyklos	131,73	
	Rajono mokyklos	98,40	
	Kaimo mokyklos	145,91	
Anglų kalbos mokymosi motyvas – kelionės į užsienį	Didmiesčio gimnazijos	156,84	$p = 0,001$
	Didmiesčio mokyklos	153,56	
	Rajono centro mokyklos	165,18	
	Rajono mokyklos	119,98	
	Kaimo mokyklos	127,75	
Anglų kalbos mokymosi motyvas – bendravimas su kitakalbiais	Didmiesčio gimnazijos	164,79	$p = 0,016$
	Didmiesčio mokyklos	150,18	
	Rajono centro mokyklos	159,36	
	Rajono mokyklos	107,6	
	Kaimo mokyklos	145,18	
Anglų kalbos mokymosi priežastis – taip yra liepiama	Didmiesčio gimnazijos	155,68	$p = 0,006$
	Didmiesčio mokyklos	151,61	
	Rajono centro mokyklos	160,68	
	Rajono mokyklos	185,5	
	Kaimo mokyklos	146,5	

Nustatyti statistiškai reikšmingi skirtumai tarp skirtingų mokyklų mokinių požiūrio į anglų kalbos mokymąsi sudaro prielaidą manyti, kad požiūris į anglų kalbos mokymosi motyvus priklauso nuo mokyklos tipo ir geografinės padėties. Didmiesčio gimnazijos ir vidurinės mokyklos mokiniai dažniau nei kitų mokyklų tiriamieji mokytis anglų kalbos motyvuojami ateities perspektyvų (studijų ir darbo), o rajono centro mokyklos mokiniai dažniau nei miesto vidurinės mokyklos mokiniai nurodė laisvalaikio ir praktinius kalbos mokymosi motyvus (keliones ir bendravimą su kitakalbiais). Pastebima, kad rajono mokyklos mokiniai dažniau nei kitų mokyklų mokiniai nurodo, kad anglų kalbos mokosi, nes taip yra liepiama. Todėl galima teigti, kad rajono mokyklos mokiniams daugiau nei kitų mokyklų mokiniams trūksta motyvacijos mokytis anglų kalbos. Atsižvelgiant į šiuos duomenis ir priklausomai nuo konkrečių besimokančiųjų poreikių, mokymosi metu galima taikyti įvairias skatinimo ir motyvacijos strategijas skirtingo tipo mokyklose, ypač skatinant domėtis savo ateities perspektyvomis.

2006 m. Lietuvos Respublikos Vyriausybė patvirtino skaitymo skatinimo programą 2006–2011 metams. Joje teigiama, kad šios programos paskirtis yra: „skatinti įvairaus amžiaus ir socialinių grupių gyventojus kuo daugiau skaityti, gerinti jų skaitymo įgūdžius, taip pat kelti skaitymo prestižą“ (Skaitymo skatinimo programa, 2006, p. 1). 2008 metus LR Seimas paskelbė skaitymo metais, per kuriuos buvo vykdomi įvairūs skaitymą skatinantys renginiai.

Apklausoje metu respondentų buvo prašoma nurodyti informaciją apie savo skaitymo pomėgius (mokiniai galėjo pasirinkti kelis atsakymų variantus). Apdorojus surinktus duomenis, nustatyta, kad pakankamai daug mokinių mėgsta skaityti (72% – gimtąja kalba, 58% – anglų kalba). Net 80,2% mokinių anglų kalba skaito internete, 60% skaito vadovėlius, tuo tarpu knygas anglų kalba skaito tik kas ketvirtas apklaustas mokinys (26%). Anglų kalba mokiniai dažniausiai skaito, nes mano, kad tai gali būti naudinga ateityje (60,5%), kad tai yra būtina ruošiant pamokas (48,6%) bei norėdami gauti daugiau informacijos (47,3%).

Atlikus statistines analizės procedūras, nustatyti silpni, bet statistiškai reikšmingi ryšiai tarp mergaičių ir berniukų skaitymo pomėgių. Galima teigti, kad mergaitės labiau nei berniukai mėgsta skaityti gimtąja kalba ($rs = 0,302$; $p < 0,001$). V. Šernas teigia, kad jei mokiniui lengva sąmoningai skaityti gimtąja kalba, tuomet jam bus lengva skaityti ir užsienio kalba (Šernas, 1994). Tyrimu nustatyta, kad mokiniai, kuriems patinka skaityti gimtąja kalba, mėgsta skaityti ir anglų kalba ($rs = 0,215$; $p = 0,042$). Mergaitės dažniau nei berniukai skaito knygas ne tik

gimtąja, bet ir anglų kalba ($rs = 0,281$; $p = 0,001$), o berniukai dažniau nei mergaitės anglų kalba skaito internetinius puslapius ($rs = 0,213$; $p = 0,046$). Didmiesčio ir rajono centro mokiniai dažniau nei rajonų mokyklų mokiniai skaito knygas anglų kalba ($rs = 0,248$; $p = 0,009$).

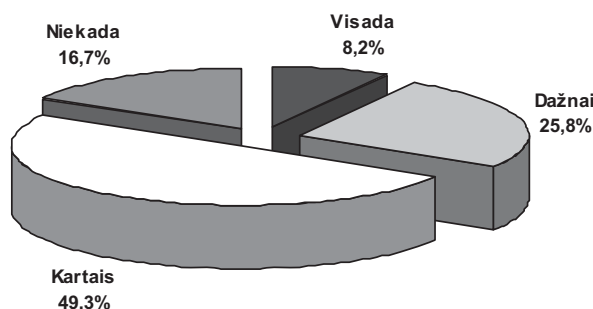
Apklausoje metu mokiniams pateikti klausimai apie skaitymo anglų kalba būdus, ruošiant namų darbus (buvo galima pasirinkti vieną, dažniausiai vartojamą būdą). Daugiausia respondentų, ruošdami anglų kalbos namų darbus, skaito tik norėdami suprasti pagrindinę mintį (35,7%) arba skaito paviršutiniškai, siekdami surasti konkrečią informaciją (33%). 15,3% apklaustų mokinių stengiasi viską perskaityti idėmiai, apgalvoti ir išiminti perskaitytą informaciją ir tik 9,7% mokinių skaito lėtai, siekdami suprasti kiekvieną žodį ir sakinį. 4,9% respondentų skaito, nes tai yra liepiama ir nesutelkia dėmesio į skaitomus dalykus (apklausoje metu, 1,4% apklaustųjų nurodė savo sugalvotą atsakymo variantą).

Pastaruoju metu dažnai skatinama pripažinti tiek formalaus, tiek ir neformalaus ugdymo metu įgytų žinių svarbą, todėl vietoje klasikinio naujo žodyno pristatymo (mokiniams pateikiamas atskiras naujų žodžių sąrašas) pereinama prie modernaus žodyno pristatymo būdo, kuris iškart orientuojamas į žodžio vartojimo kontekstą, t. y. mokiniai, skaitydami rašytinį tekstą, raginami savarankiškai susirasti sau nežinomus žodžius ir išsiaiškinti jų prasmę. Mokytojo užduotis tokiu atveju – vadovaujantis įvairiomis monitoringo priemonėmis, patikrinti, ar mokiniai išties teisingai suvokia visų pagal programą numatytų išsivinti žodžių prasmę. Tyrimo metu respondentams pateikti klausimai apie labiausiai priimtinius žodyno pateikimo būdus anglų kalbos pamokoje. Beveik pusė apklaustųjų (48,2%) mano, kad naujų žodžių sąrašas turi būti aiškiai nurodomas prieš skaitant rašytinį tekstą, 32,6% galvoja, kad pakanka naujus žodžius išryškinti skaitomame tekste, ir tik 17,6% mokinių mano, kad kiekvienas mokinys turi pats išsirinkti sau nežinomus žodžius (likę 1,7% apklaustųjų nurodė savo būdą). Šie rezultatai rodo, kad daugumai mokinių vis dar priimtinausias yra klasikinis naujų žodžių pateikimo būdas.

Apklausoje dalyvaujantiems mokiniams pateikti klausimai apie naudojimąsi žodynu, skaitant angliškai namuose. Apdorojus statistinius duomenis, paaiškėjo, kad beveik pusė (49,3%) mokinių žodynu naudojasi tik kartais, 25,8% – dažnai, 8,2% – visada, o 16,7% apklaustųjų – žodynu nesinaudoja niekada (1 pav.). 81,5% apklaustųjų naudojasi tik dvikalbiu žodynu. Susidūrę su nežinomu žodžiu, mokiniai dažniausiai elgiasi dvejopai. Dalis (43,1%) nežinomą žodį pasitikrina žodyne tik tuo atveju jei nesupranta viso sakinio. Panaši mokinių dalis (38,8%) žodyne

stengiasi pasitikrinti kiekvieną tekste sutiktą nežinomą žodį. 11,2% mokinių dažniausiai stengiasi atspėti žodžio reikšmę iš konteksto, 5,3% apklaustųjų nekreipia dėmesio į tekste aptiktą nežinomą žodį (likę 1,6% respondentų nurodo savo būdą). Šie rezultatai

rodo, kad vyresnių klasių mokytojai turi supažindinti savo ugdytinius su vienakalbio žodyno teikiamais privalumais. Mokytojai turėtų rekomenduoti nežinamus žodžius iš konteksto spėjantiems mokiniams pasitikrinti šių žodžių reikšmes žodynuose.

1 pav. Mokinių naudojimas žodynu skaitant anglų kalba namuose

Taikant Kruskal-Wallis testą, nustatyta, kad statistiškai reikšmingai skiriasi mokinių anglų kalbos mokymasis už mokyklos ribų (5 lentelė). Didmiesčio mokyklų mokiniai (daugiausia – gimnazijos), dažniau nei rajono centro ir rajonų mokyklų mokiniai anglų kalbos yra mokęsi už mokyklos ribų ($X^2 = 21,028$; $df = 4$; $p < 0,001$).

5 lentelė. *Skirtingų mokyklų mokinių anglų kalbos mokymasis už mokyklos ribų*

Mokiniai	Vidutinis rangas	Reikšmingumas
Didmiesčio gimnazijos	168,73	p < 0,001
Didmiesčio mokyklos	150,88	
Rajono centro mokyklos	114,59	
Rajono mokyklos	110,89	
Kaimo mokyklos	128,64	

Nustatyti statistiškai reikšmingi skirtumai sudaro prielaidą manyti, kad didmiesčių mokiniams anglų kalbos mokymasis ne mokykloje yra geriau prieinamas nei mokiniams iš rajonų ir jų centrų. Priežastys gali būti materialinės (pvz., geresnė mokinių tėvų materialinė padėtis), geografinės (pvz., geresnis anglų kalbos mokytojų, būrelių, kursų ir pan. pasiekiamumas didmiesčiuose) bei motyvacinės (pvz., dažnesnis didmiesčių mokinių anglų kalbos mokėjimo siejimas su savo ateities perspektyvomis). Atsižvelgiant į šiuos duomenis, suderinus su mokyklos administracija, galima rengti papildomo ugdymo užsiėmimus ne didmiesčių mokyklose, kad geografiniu atžvilgiu skirtingų mokyklų mokinių galimybės mokytis anglų kalbo būtų panašios.

Išvados

1. Anglų kalba, šiuo metu yra viena svarbiausių kalbų visame pasaulyje. Daugiau nei 85% Europos Sąjungos valstybių moksleivių mokosi anglų kalbos.
2. Mokslinėje literatūroje dažnai pabrėžiama skaitymo svarba anglų kaip užsienio kalbos mokymo metu. Daugelis kelių pastarųjų dešimtmečių Vakarų pasaulio mokslininkų, nagrinėjančių kalbų mokymo metodiką, teigia, kad atitinkamas darbas su rašytiniu tekstu anglų kalbos pamokoje, gali padėti besimokančiajam sėkmingiau įgyti geresnių kalbinių įgūdžių ir komunikatyvinių kompetencijų.
3. Vyresniųjų klasių mokiniai anglų kalbos mokymąsi dažniausiai sieja su įvairiais laisvalaikio praleidimo būdais, būsimomis studijomis bei ateities karjeros perspektyvomis.
4. Statistiškai reikšmingai skiriasi nevienodų mokyklų tipų mokinių požiūris į anglų kalbos mokymąsi: didmiesčių mokiniai dažniau nei rajonų mokiniai kaip svarbiausius anglų kalbos mokymosi motyvus, nurodo būsimas studijas ir darbą, o rajonų mokiniai dažniau nei didmiesčių mokiniai teigia, kad anglų kalbos mokosi todėl, kad taip jiems yra liepiama.
5. Beveik pusė moksleivių, skaitydami anglų kalba namuose, tik kartais naudojami žodynu.
6. Statistiškai reikšmingai skiriasi ir anglų kalbos mokymasis už mokyklos ribų: didmiesčio gimnazijos mokiniai, dažniau nei kitų mokyklų tipų mokiniai anglų kalbos yra mokęsi už mokyklos ribų; rečiausiai anglų kalbos už mokyklos ribų mokosi rajonų moksleiviai.

Literatūra

1. *Barcelona European Council, 15–16 March 2002*, (2002). Interneto prieiga: <http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/71025.pdf> (2008 m. gruodžio mėn.).
2. *Constructivism*. Interneto prieiga: <http://carbon.cudenver.edu/%7Emryder/itc_data/constructivism.html> (2008 m. rugsėjo mėn.).
3. Davis M., 1998, *Reading techniques*. Interneto prieiga: <<http://www.ccn.ac.uk/library/reading.asp>> (2008 m. gruodžio mėn.).
4. *Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1720/2006/EB*. (2006).
5. *Europos Tarybos „Mokymosi visą gyvenimą“ memorandumas*, 2000, Lisabona: Europos Bendrijos Komisija, Europos socialinis fondas.
6. Harmer J. 2002, *The Practice Of English Language Teaching*. Essex: Longman.
7. Harmer J. 2004, *The Practice Of English Language Teaching*. 2nd revised edition. Essex: Longman.
8. Jacikevičius A., 1970, *Daugiakalbystės psichologija*. Vilnius: Mintis.
9. Kaffemanas R., 1996, *Suvokimo psichologija*. Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla.
10. Kardelis K., 2002, *Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai*. Kaunas: Technologija.
11. *Key Data on Teaching Languages at School in Europe*. (2008). EACEA, Eurydice, Eurostat. Brussels: EACEA.
12. Kiliuvienė D., Stanionis R. 2008, *Developing Communicative Competence in the Process of English as a Foreign Language Learning in Lithuanian Comprehensive Schools. Spring University: Teacher of the 21st Century, Quality Education for Quality Teaching*. P. 272–280. Riga: University of Latvia.
13. *Lietuvos Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 metų nuostatos*, 2003, Vilnius: Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija.
14. Mačianskienė N., 2004, *Užsienio kalbų mokymosi strategijos*. Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla.
15. Plentaitė V., Marcelionienė E., 2004, *Prozos kūrinio skaitymas pradinėse klasėse*. Interneto prieiga: <http://www.gimtasizodis.lt/plentait_04_1.htm> (2009 m. sausio mėn.).
16. Rupšienė L., 2007, *Kokybinio tyrimo duomenų rinkimo metodologija*. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla.
17. Servaitė L., 2004, *On the Threshold of the EU: Foreign Languages in Lithuania. Tiltai*. Nr. 19. P. 119–124. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla.
18. *Skaitymo skatinimo programa*, 2006, Interneto prieiga: <www.lrvk.lt/teises_aktai/files/2006/11/7619.doc> (2008 m. lapkričio mėn.).
19. Smeyers P., 2001, *Qualitative versus quantitative research design: a plea for paradigmatic tolerance in educational research. Journal of philosophy of education*. Vol. 35 (3). P. 477–495.
20. Stem S., 1987, *Expanded Dimension to Literature in ESL/EFL: An Integrated Approach. English Teaching Forum*. Vol. 25. Nr. 4. P. 47–55.
21. Šernas V., 1994, *Kaip racionaliau mokytis kalbų*. Vilnius: Žodynas.
22. Šernas V., 2002, *Glotoedukologija*. 1. Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla.
23. Šernas V., 2006, *Glotoedukologija*. 2. Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla.
24. Tamošiūnas T., 1999, *Projektų metodas ugdymo praktikoje*. Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla.
25. Yanez R., 1979, *Teaching Reading at the Intermediate Level: Devising and Developing the Lesson Plan. Teaching English as a Second or Foreign Language* (ed. Celce-Murcia, M. and McIntosh, L.). Massachusetts: Newbury House.

RESEARCH INTO POINT OF VIEW OF PUPILS' OF SENIOR FORMS TOWARDS LEARNING ENGLISH AS FOREIGN LANGUAGE

Rolandas Stanionis, Dalia Kiliuvienė

Summary

The article presents a review of research into foreign languages carried out in Lithuania during the last century. The situation of learning English language in Europe is described with reference to the study of teaching languages at schools, which was made by the European Commission's education information network, Eurydice (2008). In the article, the possibilities of using reading while learning English as a foreign language (EFL) are presented based on the analysis of Lithuanian and international scholars' scientific works. The article reviews the results of the pilot research carried out in different types of Lithuanian schools in 2009. The research tends to reveal 14–16 year old students' point of view towards learning English and reading.

Keywords: English as a foreign language (EFL), reading, reading techniques.

VYRESNIŲJŲ KLASIŲ MOKINIŲ POŽIŪRIO Į ANGLŲ KAIP UŽSIENIO KALBOS MOKYMAŠI TYRIMAS

Rolandas Stanionis, Dalia Kiliuvienė

Santrauka

Straipsnyje pateikiama pastarojo šimtmečio mokymo / mokymosi užsienio kalbų tyrimų apžvalga Lietuvoje. Remiantis Europos Komisijos švietimo informacijos tinklo „Eurydice“ parengtu kalbų mokymo mokyklose tyrimu (2008), aprašoma anglų kalbos mokymosi situacija Europoje. Vadovaujantis Lietuvos ir užsienio mokslininkų darbų analize, straipsnyje pristatomos skaitymo taikymo galimybės anglų, kaip užsienio, kalbos mokymui(si). Straipsnyje apžvelgiami 2009 metais atlikto skirtingo tipo mokyklų 8–10 klasių mokinių požiūrio į anglų kalbos mokymąsi ir skaitymą žvalgomojo tyrimo rezultatai.

Prasminiai žodžiai: anglų kaip užsienio kalba, skaitymas, skaitymo būdai.

Įteikta 2009-03-02